

# गोरखापत्र संस्थान

प्राविधिक सेवा, प्रेस समूह, तह ६ प्रेस अधिकृत पदको

खुल्ला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको

सेवासम्बन्धी विषयको लिखित तथा प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

लिखित परीक्षा

पाठ्यक्रमको रूपरेखा : यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा पूर्णांक : १००

द्वितीय चरण : -क) प्रयोगात्मक पूर्णांक : ५०

(ख) अन्तर्वार्ता पूर्णांक : ४०

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा योजना (Examination Scheme)

| पत्र    | विषय          | पूर्णांक | उत्तीर्णांक | परीक्षा प्रणाली                       | प्रश्न संख्या र अंकभार | समय              |
|---------|---------------|----------|-------------|---------------------------------------|------------------------|------------------|
| प्रथम   | प्रेससम्बन्धी | १००      | ४०          | वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) | ५०X२ = १००             | ४५ मिनेट         |
| द्वितीय | सेवासम्बन्धी  | १००      | ४०          | विषयगत (Supbective)                   | १० X १०=१००            | २ घण्टा ३० मिनेट |

द्वितीय चरण

| विषय                    | पूर्णांक | उत्तीर्णांक | परीक्षा प्रणाली | समय      |
|-------------------------|----------|-------------|-----------------|----------|
| (क) प्रयोगात्मक परीक्षा | ५०       | २५          | परीक्षा प्रणाली | ४५ मिनेट |
| (ख) अन्तर्वार्ता        | ४०       | -           | मौखिक           | -        |

१. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्छ ।

२. पाठ्यक्रमको प्रथम र द्वितीय पत्र तथा प्रयोगात्मक परीक्षाको विषयवस्तु एउटै हुनेछ ।

३. प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ

पाठ्यक्रम यूनिट र प्रश्न संख्या

| प्रश्नपत्रका इकाई | १ | २ | ३ | ४ | ५ | ६ | ७ | ८ | ९ | १० | ११ | १२ | १३ | १४ | १५ | १६ | १७ | १८ | १९ | २० | २१ |
|-------------------|---|---|---|---|---|---|---|---|---|----|----|----|----|----|----|----|----|----|----|----|----|
| प्रश्न संख्या     | २ | २ | ६ | ३ | ३ | १ | २ | ५ | २ | ४  | २  | २  | २  | २  | ३  | १  | २  | २  | २  | १  | १  |

नोट :

१. वस्तुगत बहुउत्तर (Multiple Choice) प्रश्नपत्रहरूको उत्तर सही दिएमा प्रत्येक सही उत्तरबापत १ (एक) अंक प्रदान गरिनेछ भने गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तरबापत २० प्रतिशत अर्थात् ०.२ अंक कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यसबापत अंक दिइनेछैन र अंक कट्टा पनि गरिनेछैन ।

# गोरखापत्र संस्थान

प्राविधिक सेवा, प्रेस समूह, तह ६ प्रेस अधिकृत पदको

खुल्ला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको

सेवासम्बन्धी विषयको लिखित तथा प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

लिखित परीक्षा

प्रथम पत्र : प्रेस अधिकृत

## १. मुद्रण (Printing) प्रविधिको परिचय उत्पत्ति र विकास

१.१. नेपालमा हातेकागजको विकास

१.२. नेपालमा देवनागरी लिपिको सुरुवात

## २. नेपालमा मुद्रण प्रविधि: विगत र वर्तमान

२.१. नेपालमा किताब प्रकाशनको सुरुवात

२.२. नेपालका कागज कारखानाको अवस्था

## ३. मुद्रण विधिहरू:

३.१. लेटर प्रेस प्रिन्टीङ

३.२. अफसेट प्रिन्टीङ

३.३. फ्लेक्सोग्राफी प्रिन्टीङ

३.४. ग्राभियर प्रिन्टीङ

३.५. स्क्रिन प्रिन्टीङ

३.६. डिजिटल प्रिन्टीङ

## ४. कम्पोजिङका विधिहरू

४.१. ह्याण्ड कम्पोज

४.२. हट मेटल मेशिन कम्पोज

४.३. कम्प्यूटर कम्पोज

## ५. लेटर प्रेसका किसिमहरू

५.१. प्लेटेन प्रेस

५.२. फ्ल्याट बेड सिलिण्डर प्रेस

५.३. रोटरी प्रेस

# गोरखापत्र संस्थान

प्राविधिक सेवा, प्रेस समूह, तह ६ प्रेस अधिकृत पदको

खुल्ला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको

सेवासम्बन्धी विषयको लिखित तथा प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

लिखित परीक्षा

६. अफसेट प्रिन्टीङको सिद्धान्त
७. अफसेट प्रिन्टीङ सिस्टमका प्रकारहरु
  - ७.१. सिटफेड अफसेट
  - ७.२. वेबफेड अफसेट
८. अफसेट तथा वेबअफसेटका मुख्य भागहरु
  - ८.१. फिडर यूनिट
  - ८.२. डेलिभरी यूनिट
  - ८.३. प्रिन्टिङ यूनिट
  - ८.४. ब्याक टु ब्याक प्रिन्टिङ सिस्टम
९. आधुनिक मुद्रण प्रविधिमा कम्प्युटरको महत्व
१०. छपाईमा प्रयोग हुने प्लेट तथा प्लेट निर्माण प्रक्रिया
  - १०.१. प्रि सेन्सीटाइज्ड प्लेट
  - १०.२. थर्मल प्लेट
  - १०.३. भायोलेट प्लेट
  - १०.४. सरफेस प्लेट
११. अफसेट तथा वेबअफसेट प्रिन्टीङमा प्रयोग हुने मसीहरुको ज्ञान
१२. छपाईमा प्रयोग हुने कागजको किसिम तथा साइजसम्बन्धी ज्ञान
१३. अफसेट छपाईमा प्रयोग हुने केमिकलहरुको ज्ञान
१४. मुद्रण प्रविधिमा गुणस्तर नियन्त्रणको महत्व
१५. प्रि-प्रेस तथा पोष्ट प्रेसका कामहरु

# गोरखापत्र संस्थान

प्राविधिक सेवा, प्रेस समूह, तह ६ प्रेस अधिकृत पदको

खुल्ला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको

सेवासम्बन्धी विषयको लिखित तथा प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

लिखित परीक्षा

१५.१. प्लेट सम्बन्धी ज्ञान

१५.२. प्रुफ रिडिङ्ग सम्बन्धी ज्ञान

१५.३. बाइण्डिङ्ग सम्बन्धी ज्ञान

१६. मुद्रण सामग्री मेशिन तथा मेशिनस्थल सरसफाईसम्बन्धी ज्ञान

१७. मुद्रण कार्यमा आधुनिक प्रविधिको प्रयोग सम्बन्धी ज्ञान

१८. मुद्रण प्रविधिमा डिजिटल प्रिन्टीङ्ग प्रविधिको विकास

१९. छापाखाना तथा प्रकाशन ऐन २०४८, नियमावली २०४९ सम्बन्धी जानकारी

२०. गोरखापत्र संस्थानको विनियम २०५२ (संशोधन सहित) ।

२१. मुद्रण व्यवस्थापनमा संचारको महत्त्व ।

# गोरखापत्र संस्थान

प्राविधिक सेवा, प्रेस समूह, तह ६ प्रेस अधिकृत पदको

खुल्ला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको

सेवासम्बन्धी विषयको लिखित तथा प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

लिखित परीक्षा

k]]; clws[t

lâtLo kq

## १. छापाखानाको इतिहास

७%

- १.१ परिचय
- १.२ छपाइको विकास क्रम
- १.३ टाइपको सुरुवात
- १.४ रोमन अक्षरहरूको विकास
- १.५ अक्षरमा कलाकारिता र इटालिक फन्ट
- १.६ टाइप र टाइप सेन्टिड मेसिन
- १.७ मोनो टाइप, लाइनो टाइप
- १.८ फोटोग्राफी र फोटो मेकानिक्स
- १.९ छापाखानाको विकास
- १.१० लिथोग्राफीसम्बन्धी ज्ञान

## २. कम्प्युटर विज्ञान

७%

- २.१ कम्प्युटरको इतिहास
- २.२ माइक्रो कम्प्युटर
- २.३ लेजर प्रिन्टर
- २.४ कम्प्युटरका प्रकार
- २.५ हार्डवेयर र सफ्टवेयर
- २.६ कम्प्युटर प्रोग्रामिङ

# गोरखापत्र संस्थान

प्राविधिक सेवा, प्रेस समूह, तह ६ प्रेस अधिकृत पदको

खुल्ला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको

सेवासम्बन्धी विषयको लिखित तथा प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

लिखित परीक्षा

- २.७ कम्प्युटर नेटवर्क
- २.८ कम्प्युटरको भाषा
- २.९ कम्प्युटर भाइरस
- २.१० इमेल/फ्याक्स/इन्टरनेट
- २.११ साइबर हमला

## ३. प्रुफरिडिङ

३%

- ३.१ प्रुफ रिडिङको भाषा
- ३.२ रड, फन्ट
- ३.३ इम्पोज
- ३.४ उच्चारण (Spelling)
- ३.५ डिजाइन लेआउट
- ३.६ पेज चेक गर्ने तरिका
- ३.७ प्रुफ रिडिङमा प्रयोग हुने चिह्नहरू

## ४.टाइप सेटिङ

४%

- ४.१ लेआउट डिजाइन
- ४.२ पेज मेकिङ
- ४.३ कला साजसज्जा
- ४.४ ग्राफिक डिजाइन
- ४.५ प्लेटमा प्रिन्ट

# गोरखापत्र संस्थान

प्राविधिक सेवा, प्रेस समूह, तह ६ प्रेस अधिकृत पदको

खुल्ला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको

सेवासम्बन्धी विषयको लिखित तथा प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

लिखित परीक्षा

## ५. प्लेट मेकिङ

७%

- ५.१ पेज प्रिन्टिङ
- ५.२ प्लेटको प्रकार
- ५.३ प्लेट एक्सपोज
- ५.४ प्लेट डेभलप
- ५.५ प्लेट वेकिङ
- ५.६ प्लेट गमिङ
- ५.७ छपाइका लागि प्लेट तयार

## ६. छापने कागज

७%

- ६.१ पेपर मेकिङ
- ६.२ पेपरको विशेषता
- ६.३ पेपर टेस्टिङ र मूल्यांकन
- ६.४ पेपरको गुणस्तर
- ६.५ पेपरको ग्रेड
- ६.६ पेपर कटिङ चार्ट
- ६.७ पेपर भण्डारण र अवस्था

## ७. छपाइमा प्रयोग हुने मसी (Ink)

७%

- ७.१ मसी बनाउने तरिका
- ७.२ विभिन्न किसिमका छपाखानामा प्रयोग हुने मसी

# गोरखापत्र संस्थान

प्राविधिक सेवा, प्रेस समूह, तह ६ प्रेस अधिकृत पदको

खुल्ला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको

सेवासम्बन्धी विषयको लिखित तथा प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

लिखित परीक्षा

७.३ लेटरप्रेस मसी

७.४ अफसेट लिथो ग्राफिक मसी

७.५ ग्राभियर मसी

७.६ स्क्रिन प्रिन्ट मसी

७.७ मसीका प्रकार

८.१ वाइण्डिङ

६%

८.१ वाइण्डिङका प्रकार

८.१.१ स्टीच वाइण्डिङ

८.१.२ सिलाइ वाइण्डिङ

८.१.३ स्पाइरल वाइण्डिङ

८.१.४ ग्लु वाइण्डिङ

८.२ वाइण्डिङका विधि

७%

८.२.१ फर्मा कटिङ

८.२.२ फर्मा फोल्डिङ

८.२.३ फर्मा ग्यादरिङ

८.२.४ कभर क्रिजिङ

८.२.५ कभर राख्ने

८.२.६ टिडमिङ

८.२.७ प्याकिङ

८.२.८ वितरण/भण्डारण



# गोरखापत्र संस्थान

प्राविधिक सेवा, प्रेस समूह, तह ६ प्रेस अधिकृत पदको

खुल्ला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको

सेवासम्बन्धी विषयको लिखित तथा प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

लिखित परीक्षा

९. प्रिन्टिङमा प्रयोग हुने सामग्री ७%

- ९.१ पेपरको साइज
- ९.२ Micrometer
- ९.३ Densitometer
- ९.४ भर्नियर क्यालिपर
- ९.५ ग्रे स्केल
- ९.६ स्टेप स्केल
- ९.७ फिलर गेज

१०. मर्मत सम्भार ७%

- १०.१ सुरक्षाका संयन्त्र
- १०.२ लुब्रिकेसन
- १०.३ घुम्ने पार्टसहरूको निरीक्षण
- १०.४ ट्रवल सुटिङ
- १०.५ ब्रेक डाउनको प्रकृति
- १०.६ जगेडा पार्टसको व्यवस्था

११. योजना/लागत अनुमान ९%

- ११.१ योजना
- ११.२ साइज
- ११.३ कलर
- ११.४ कभर

# गोरखापत्र संस्थान

प्राविधिक सेवा, प्रेस समूह, तह ६ प्रेस अधिकृत पदको

खुल्ला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको

सेवासम्बन्धी विषयको लिखित तथा प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

लिखित परीक्षा

११.५ फर्मा

११.६ वाइण्डिङ

११.७ जनशक्ति

११.८ लागत अनुमान

११.९ अन्तिम लागत

१२. व्यवस्थापन

७%

१२.१ ठाउँको व्यवस्थापन

१२.२ मेसिनरी सामानको व्यवस्थापन

१२.३ कच्चा पदार्थ

१२.४ जनशक्ति

१२.५ गुणस्तरको व्यवस्थापन

१२.६ ओसारपसार व्यवस्थापन

१३. सञ्चार

७%

१३.१ पोष्टर प्रदर्शन

१३.२ टेलिफोन सम्पर्क

१३.३ विज्ञापन (रेडियो, टेलिभिजन, पत्रपत्रिका)

१३.४ फ्याक्स र इमेल, इन्टरनेट

१३.५ सामाजिक सञ्जाल

# गोरखापत्र संस्थान

प्राविधिक सेवा, प्रेस समूह, तह ६ प्रेस अधिकृत पदको

खुल्ला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको

सेवासम्बन्धी विषयको लिखित तथा प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

लिखित परीक्षा

१४. वृत्ति विकास

८%

- १४.१ सेवाकालीन तालिम
- १४.२ वर्कशप/सेमिनार
- १४.३ पुस्तकालय अध्ययन
- १४.४ नयाँ प्रविधिको ज्ञान
- १४.५ तालिमको महत्व र प्रकार
- १४.६ प्रकाशनहरुको अध्ययन

gf] 6M

d]sflsn clws[t / k|]; clws[tssf]  
kf7\oqmd d]sflgsn OlGhlgo/s} sfod  
ul/Psf]n] k|]; clws[tsf] kf7\oqmd vf/]h  
ul/Psf] 5 .

;fy} k|]; clws[t / d]sflgsn  
clws[tsf] ln1vt k/LIff Ps}k6s lnOg]5 .

# गोरखापत्र संस्थान

प्राविधिक सेवा, प्रेस समूह, तह ६ प्रेस अधिकृत पदको

खुल्ला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको

सेवासम्बन्धी विषयको लिखित तथा प्रयोगात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

लिखित परीक्षा